

فلاندریاک فرانسه دن آر بولوب استقلال اعلان قیلو خبری بار. خلاسه هر یرده بر حرکت بار. بو حرکتی تعقیب قیلوب ملا حظه بور. تکانه بو کون غربی آورواده هم روسیه ده بولغان کیک بیوک انقلاب حاضرله نکلنکلی. کورونه مودور.

روس دیموقرا تیا سیک باشنده طورغان «وازارلر» مارت انقلابی (سیاسی انقلاب) وقتدوق بر نرسنی آله سورکالر ایدی. اولدر کم ایسیریا یست حکومتلرک اوستندن بتون دنا دیموقرا تیا سیه مراجعت ایوب بر آلتش ویر بیرشدن باشقه هم تضیمات حریمسز صلح یاسارده له کالکلرکن بلدر. دیلر. حاضرده شو فکرده اصرار قیلار. بوندن مقصدده البته آوروپا ایسیریا یستلرک ریحیمکه کیلورن کونو توک ایلدی. بلکه قومسز ایسیریا یستلرک قارشو بتون دنا رابوچیلرنی آیفلا تدرور دیموقرا تیا سیه موافق عمومی صلح یاسو ایدی. بو کون مونه شوک علامتری کورونه باشلادی. حاضر بتون دنا دیموقرا تیا سیه آیفاهه یاسوب درحال سوغنیق طوقا تلوون. تضیمات حریمه بر آلتش ویر بیرشز صلح یاسالورن طلب قیلار. اگر کیر مانا ایله آوستریا هم فرانسه وانگلتزده حکومتلری اوزلرک تیکه ریلکرتده دوام ایوب دنا یوزنی آدم بالارک قانری بله بومقدن طوقا لاسله بو طلبک ییک یاق بر آراده میدانه چنچننده شیه یوق. زیره اوج یلدن آرتق دوام ایکنان قانلی محاربه، آچلق، بالانچاق و باشقه هرخیل زائلر آدم بالارک رولورینی شو قدر صدقی وشول قدر طویددی که بوندن سوک دیموقرا تیا بردن آیفاهه قانلوب بتون دنا ده انقلاب یاسارده تلی ایکنان، بؤیغه میدانه کیتیرک آچو و قوت جیولغان بولسه کیرکله. شولقدن اگر صلح بولمسه ییک یاق بر آراده بتون دنا سیاسی بوزولوب بین الملل یوک بر قوزغاشلر بولسه ممکندر.

تیلیراف گیرمانا ده جدی اختلال حرکتی باشلانو خیرن کیتیدی. برینجه وقتلرین بیرلی فرانسه وانگلتزده بولغان کیک گیرمانا ده حاضرگی اصول ادارک قارشو حرکت بولغاننی آگلار شلا ایدی. فقط اول وقت بو اختلال جزئی بسر حرکت تولىگه بولوب قالا ایدی. بونک سببی بوگا قدر بولغان اختلالرک همسی اختلال چناروجیلرنی وقتنده ییک تق طوتوب جیس قیلو ایله یاسلوب کیلکان ایکنان. شوک نتیجه سنده ییش یوز قدر سانیالیست جیس ایکنانلر. ایدی بو حال بوگا قدر گیرمانا ده ایکی فرقه که «شهمدمانچیلر» ایله مستقل حرکت اینوجیلر-بالشویکیر که آریلوب کیلکان سانیالیستلرنی همسینی برله شدرورب جدی بر صورته کرکان. حاضر یادم میلیون قدر اشچی اش تاشلاغانلر و برینجه قشلی طلبلر قوبانلر. بولرک طلبلری حاضر که اوشو اوج مادده ن عبارت: (۱) اختلال حرکتی باشنده طوروده عیله نوب جیس قیلغان را بوچیلر (ییش) یوز قدر کئی) آزاد ایٹولولر. (۲) پروسسه لاند تاغینه عمومی یاسلابو حقوقی یریلون. (۳) دیموقرا تیا سیه موافق درحال صلح یاسالورن. بو طلبلر ظاهرده ییک معتدل طلبلر البته بوندنه گیرمانا ک ایسیریا طوری

ولیهلم که قارشو ونده حاضرگی حکومت باشنده طورغان باشقه کیتیرک قارشو هیچ بر سوز یوق. یالغز صلحه، ملت مجلسینه عمومی یاسلابو طلب قیلنه. شولقدن بو طلبلر ایله گه بتون دنا ده عمومی اجتماعی انقلاب یاسالورن کورنه که ممکن توکل. البته لکن....

یزنه وقت آدم یولامز؟

ایلمزک هر طرفنده آوارشی باش کوتاروب استقلال و مختاریتمز داخله و خارجا تهلیکه ده بولغان بر زمانده، ملتر و انشاءا دیب جان چکیشب حیات و معامت مثله سنده کوره شوپ یاقتانده، یورطمز فوق العاده آچلق و قیمتچیک بولوب مسلمانلر دهشتنی آچلق اولومی آلدنده ترغانده بونک طبه منوره مز و هورته. الا تیا «آنانان جالمالی «سیاسیلر» یز دنا وما فیها نی جیتکه تاشلاب اوز» آوارنده غی شخصی غرضلری ایچون جانجال قیلیب یاتار.

بره و لری، مسلمانلرک اولوغ ندوه (سیزده) لرنده بر جمعیت نامندن مختاریت حکومتیک خلافتیه قرار جیقار تدرماجی بولار. فقط اکثر خلق مختاریتک صانق بولغانلندن غنه مقصدلرینه یوشه آلمی نالار. لکن بو «جناب ایشلر» برینجی نومبرک اوتمه کالنگی به کنه ما یوس بولمیلر بلکه ایکنچی بر تجربیه یاساب نالار. شویله که: اوز آرا اتفاق قیلیب جمعیت نامندن؛ مسلک لرنه خلاف فکرده بولغان بر قاضینی عزل قیلورغه قرار جیقارار. دیگرلری ایسه اوشو توغورده جمع عظیم خلق طوبلر شوئر اسمندن اولنگلرک عزل حقتده کی قرار لری شرع و نظامه خلاف تابوب فسق قیلار، بوجاده حلقه موضوع مثله بولوب خیل قیل قال و جانجالار که سبب بولا.

ایشته یزم «اولوالامر» لرنیزک هنر لری، بوتون یورط اختلال و آوارشی بلاسندن یانوب آلولانوب، مملکتینی قول قان و آچی کوز یاشی طوفانی قاپلاب تورغان بر زمانده بولرک اهمیت یروپ امله کان ایشلری! یاها! بوندن اهمیتلرک اش یوقمنی؛ دیر جهندن، قاضیلرنی نص و عزل ایتمک موقت مختاریت حکومتیک وظیفه سی بولسه کیرک ایدی. بونک این اولوغ فاجعه مز شولدرکه: هیچ قابومز اوزنیک حد و حقوقینی بلیدر. اوز وظیفه سین اوزی بلمی، حتی بولمانان ایتمک آرا لاشه و یورطنک انتظامینه خلل کیتدر. ذاتا اسلام دنیا سیه کیلکان فلاکتلرک برنجیسی اوشو قاضی و حاکملرنی نص و عزل قیلو آرا سنده بولمان ایدی.

حضرت عثمان ر.ع. نیک عامل و حاکملرک بی امه دن نصب ایشی و هاشمییلرنی عزل قیلیشی آخرده اوزنیک قلینه هم ملت اسلامیه آرا سنده اولوغ قته لرنک ظهورنه باعث بولدی. ایدی یزیه شول تاریخی خطالرنی تکرار ایوب وطن و ملتیزنک محو و انقراضیه سبب بولماساق ایدی. اولده کی استقلال و مختاریتمز نیک ده زوالینه شول کاتهلر یز نیک آرا سنده غی حب نفس و غرض شخصیلر سبب بولغان ایدی. بونک تاریخک شول درس عبرتی

کولر بولمامیز؟ همه دن اول علما حضراتینه معلومدرکه: اسلام باشه کیلکان، فلاکت لرنک همه سیده انقراق و اختلاف سبیدن کالنگلر. حال شونداق اولسه بزرگه، باشلر، قانلر، یکنلر، علما، فقها، بورژوی و مردکار بولوب تورلی فرقه لره آریلر شورغه آجرا شورغه یوش ایماس. بلکه ممکن قدر لرن برین بولوب مسلمان- تورک نامندن سو بولو و طنمزک ترقیبته سعادت و راحتیه سعوه و کوشش ایتمه کمز کیرک ایدی.

الله و میمیز بونی اتحاد هم اتناقه جاقروب تورغانده «ورته الا تیا» لرن انقراق و اختلافک بول اچسالار شارع کورنه ک امرینه اوزلری خلافتی قیلغان بولورلار. یزده بونک فکر یزجه اجماع امت قرار یان مشروع حکومت دیب تانولغان مختاریت حکومتیه خلاف حرکتده بولماق چنار نکلنده اینک اولوغسی حساب ایتر. لورکه یوشلیدر. عهد و میمن بوزوب مختاریتک قارشو جیش عصر سعادتده کی خوارچیر فرقه سینک خاصه سندنر. بزلر مختاریتی مقدس بولوب آنک تیره سینه جیو. لورغه کوناریشور که هم باشاتور که یوشلیر. تورک که آنی بتارغه. غن ایتمز که معلوم اسیزدده غی حرکت و جیش بو سو قتهم نتیجه سی کنه برله کیرک.

هره اولوغ تاگری بالارینه انصاف یروپ تورک ایلمن اصلاح قیلورغه میسر قیلون!

بخاراده بر ایکی کون

موندن اون ایکی سته اول بخاراده شریکبر و عصداشلر آرا سنده بعض بر کور. زانککان آدمیلر بار ایدی. بخارنک تجدد و اصلاحی مسئله سنده بولاردن جدی ختملر مأمول ایدی. میمن فرضجه بولار ایدی بخارنک مهم درسخانه لرنه اورناتوب بخار معارف دنیاسنده اهمیتلی موقلر اشغال ایکنان بولورغه یوشلی ایدی. مع التاف مین بولارنک هیچ برین بخاراده طبا آله دم. همه سی جیله نیک تغلیبه تحمل ایته آلمی اورنلرین تاشلاب کیتیرگه مجبور بولغانلر. منبع علوم مفروض بخارا بو اهل علمنی صدقرا مانان.

بخاراده اوج کون اقامت ایتم. شو اوج کون طرفنده هر گوشه سین آفتا. روب بخارا حقتده حاصل ایتمک فکرنک اجمالی شودر: بخارا بو کونده شومردن حقوق و احساسات انسانیدن محروم میلیون یاریم برکله انسانیدن عبارتدر، که بولار نیک حاکم مطلق بولمان امیر هرشیدر. مونک قوشیگی نظام الدین نامنده بر جلا دی؛ قاضی کلان برهان الدین نامنده شوز نمیر لرنجه- «کوی بی شاخی» واردر، که بو ایکی آت جارجه تجدد و اصلاح فکرنی پارچلمک خصوصنده سوک درجه ده غیرت کورکارلر. برنک قولنده قامچی، خنجر، ایکنچی نکلده مصیبرست علما. نظام الدین نیک قولنده غی قامچی و خنجرنی کرچه نیک قولنده غی خانانلری سوندورولک اشانجلی طابوچی برهان الدینک قولنده آت صاه بولغان علما امیش. مونه شول سبیکه مینی کوریا علماک کونکلنک طابو اوچون امیر بخارنک اون ایکی مفتین حاضر یکریمی ایکیک بیکرکان. منفعت برست؛ شخصی عرض اوغرنیه اش بوزار، زبان

دراز ارتجاع اشده اوزیدن بر خدمت مأمول آدمیلر کرچه احتیاج توشمه سه ده مفتی ایئلک نلر. امیرنک علما که بو درجه ده نی ایچون اشانفالغیک سین بر یاش مدرسن صورادم. مدرس مینه بولای دیب آگلاندی: «معزول قوشیگی ضرائف خان ایله معزول قاضی کلان شریفجان مخدوم انقلابسونک امیردن اش چیقما یه چینه، مطلوب بولغان اصلاحاتک امیر طرفندن اشله نیه چکنه کوزلری پنچ امیرنی عزل قیلوب اورینه تقریبور ضرائف قوشیگی کنی دیکتاتور اعلان قلمق بولغانلر. عسکر ولله ک باشلری قوشیگیک قوشلمانلر. مونه شول زور انقلابک ساعت لری یقیته باشلاچا علما قسمی موندن، نیچو کدر، خیردار بولوب بردن امیرلنه قوزغالغانلر. مدرسه کورکاداش آلدینه جیولوب طوغری امیر دوارسینه کیتکلر. یوقاری اریککه جنوب قوشیگی ضرائفنی حبس قیلغانلر. رفورما حقتده چنارغان مانیفستی ایچون تحقیر ایکنانلر. صکره قاضی کلان شریف جان ایله مذکور قوشیگی ضرائفک عزل اولونین امیردن صورغانلر. مونه شول طریقه علما آرقا. سنده انقلاب وجود که چیقمی امیر نحتنده قالغان. ایندی شو حادنه دن بیرلی امیرنک علما که توجیهی، اشانجی جدا بلند بولوب اذان بی وقت دیکتادی اوستی اوسته ضایقنر، سرپالر کیدورلر، لزومسز مفتی، لکلر کوبایوب طوراه.

وقتنده بخارانی اطرافیه مرکز علم ایوب طانوتقان علما ایدی بو کونده بخارنک بوردجه ده تنزلیه سبیده کینه علمدار.

افغان امیر مرحوم عبدالرحمن خان حضرتلرنک توری قولی ایله یازغان ایکی جلد تاریخی و ترجمه-حالی بار. سوگی زمان اسلام حکمدارلری آره سنده اینک ادراکی لرنیدن بولغان بو ذات محترم بخارنک حاضر کی حال اضمحالینه بو. ره کدن آچینوب مونک سین تیکشره. سین بخارنک علماسندن، بخارا علماسینک نامقندن طابه. بو حقتده بر خیل نرسله یازغانده شوک آخیرینده بولای دی: «اگر جناب حق حضرتلری میگا عسکرم ایله بخارا که کروننی نصیب قیله ایدی بخارنک اون ایکی مفتی سن اریک آلدینه آلوب چنوب توز قولم ایله ذیح ایتر ایدم، چونکه بخارا فسادنک، اضمحالینک اصل سببی شول اون ایکی مفتی وشول اون ایکی مفتی نیک امیرک تملقی، تبصی دره».

شوشی کونده بخارا صادیدر استیدا. دینک یکنه طابوچی علما ایدیکن کوزم ایله کورکاج مرحوم عبدالرحمن خان حضرتلرنک حقیقه درست نظرلی هر مسئله نی طوغری کشف ایته تورغان بر حکمدار ایدیکن تصدیق ایتم. بخارا علماسی ظلمکه، استیدا که آت بولو وظیفه سین قاپچاقنه شه توه نلر طبیعی معلوم ایمن، مونک مدفن کیددو هیچ ممکن توکل. وطن، ملت نیک بو حالیه برلری یایق کچی بخارا لیلرنی ییک ضمیم طابدم، یچارلر یورط برلرین طاشلاب کاکه نکه التجا ایکنانلر. جدی حرک کیده آرتق کورنمی.

احمد تاج الدین. صابرقاضی عبدالمتف نیک وفاتی اوتکان ۲۲ دیکارده توماقده ممل صابرقاضی عبدالمتف اوکبه شو آتوروی برن وفات بولدی. مرحوم سامار غو-

بیرناسی بوغورصلان اوزاری قز قریسندن بولوب اون ییش ییلدن توماقنک مدرسه «اقبال» ده معلم طور ایدی. ۳۸ باشنده ملت یوقلر بزلدی. مرحوم غایت اجنابلر سوپوچی، ملت خدمتی اوچون قاضی کونی تونی طروشوا، تعطیل و رفیق شوقه اوزدرمی ایدی. معلم کان برله گنه قاتعه نیمیچه، باشقه جانیز متبیده انترک انکه ایدی. طوبرن اوزینه لازم بولغان اشلرنی اوزی نیدی گنه اشنی باشلا سده ثبات قیلا ایدی. مرحوم تحریر برلرله شوراده مقاله لری یازغانی ایدی. لرن بر آزی «حیات» غزیه یاسلدی. برینجی ترتیب قیلغان شریعیه ۱۹۰۷ سنده قازانده: «انترک ز طبعه سنده یاسلچا جده، ایسکی سیندیک طرفندن مصادره قیلنوب، اوزی حکم قیابوب بر ای حسیده یانوب شوندن سوکله، شعر بازارغه کوک بولورغه کیرک، سوکلی و قناره یازا باشلادی. ۱۹۱۰ یلده توماقنک صر صادق افندی میلوون ایله تورکویه و عربستانه سفر قیلوب قنر شول میباحتی حقتده یازغان خاطیر بولسه ایسکی حکومتدن قورقوب چنارمادی. صکره عسکری خنکک آره آند ایکی یل عمر اوزدردی. شولایه آتک ایله یولداش بولوب برینجی اوزدردم. لکن، مع التاف طارک نیک شوغش صفینه کیتی سبیل آریک مجبور بولدم. مرحوم کورکله آقرو ۳ ایله قانتچاق، معلم لر آترو چکی فایده لایوب عسکری خدمتدن قوتانان شول آقروندن تمام سلامتله آلیج دنا یله وداعلا شوپ، ملتن یتم قاله کیتیدی. اوزندن سوک رفیقسی، ۲ یاشلرنده اوج تیمه قزلی قالدی. حومنک الله قبرن طنج قیلوب قانل صبر جمیل یرلسون. جناز سنده تابوتینه اوقوچلر هم یاشل برکی ط توری سوزلرده لیتلر قوبلغان ایدی عارف صنی

تورکستانده القبا تاریخی سردرده چنا طورغان رفیقمنک دائمی محرورندن حاجی افندی «برنجی بل» اسم القبا مناسبتیه تورکستانده یاکی اصولده القبا لرنک تاریخلرنی یازوب کیه. کوره یز یو تاریخچه نیک خلاصه درج ایوب. خطای بیله تصحیحی امید قیلانم. حاجی مین یازا: تورکستانده باشلاب آجیلغان مکتبلر، اون ییش ییلک دورونی تما اوتکاردی. بو مدته ۷۶۷ توری القبا چیقدی. بولرک اولنگیسی لک ملا سید رسول خواجه طرفندن «استاذ اول» القباسی بولسه ملا سید رسول خواجه نیک اوزی، د - توزیمنی مکتبده معلم بولغانی القاسنی هم شوندا مکتبده او نینی یانه یازغان. درواقع بولغان اول» القباسی جیقیت شهرت تاشلا